

**Curtea Supremă de Justiție**

**DECIZIE**

**17 februarie 2021**

**mun. Chișinău**

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 iulie 2020, în cauza penală prindu-l pe

*Machidon Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.*

**Termenul examinării cauzei:**

**1. instanța de fond:** 19.09.2018-17.07.2019;

**2. instanța de apel:** 26.09.2019-02.07.2020;

**3. instanța de recurs:** 22.09.2020-17.02.2021.

**a c o n s t a t a t :**

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 17 iulie 2019, Machidon Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată XXXXX a fost admisă intergal, fiind dispusă încasarea în beneficiul ultimei de la inculpatul Machidon Ion prejudiciul material în sumă de 100000 lei.

Solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a sumei de 7430 lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Machidon Ion la data de 24 iunie 2018, în jurul orelor 08:30-11:00, aflându-se în autoturismul său de model „Hyundai H200”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, staționând în pădurea din apropierea sat. Bursuc, raionul Florești, știind cu certitudine că XXXXX, născută la XXXXX, cu care era împreună, este minoră, intenționat, cu scopul de a-și satisface pofta sexuală, prin constrângere fizică și psihică, profitând de imposibilitatea ultimei de a se apăra și de a-și exprima voința

din cauza vârstei fragede, a întreținut cu ea relații sexuale violente, cauzându-i prin aceasta vătămări corporale sub formă de: ruptură recentă ale membranei himenale, conform cifrei 5 (după ceasornic), cu hemoragii insulare la nivelul marginilor, care s-a produs prin mecanism de hiperextindere, ca rezultat al introducerii în vagin a unui obiect contondent (posibil penisul în stare de erecție), este semn de raport sexual recent, poate data din 24.06.2018 și se califică ca neînsemnate.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura r-nului Florești Prodan Ion, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Machidon Ion să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, numindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani. La fel, a solicitat încasarea de la inculpat în folosul statului cheltuielile judiciare în sumă de 7430 lei.

În motivarea apelului a indicat că:

- deși inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b), acuzarea a ajuns ferm la concluzia că el este vinovat, iar vinovăția lui în ședința de judecată a fost dovedită prin următoarele probe prezentate și cercetate: declarațiile părții vătămate XXXXX, succesorului părții vătămate Galben Maria, a martorului Galben Valentina, Pascaru Iurie, a martorului minor Dumbravă Nicolae, declarații similare au dat și martorii minori Tocană Andrei și Stogu Alina;

- nerecunoașterea vinovăției de către inculpat și declarațiile depuse în ședința de judecată urmau a fi apreciate critic, fiind combătute prin declarațiile părții vătămate și alte probe prezentate de partea acuzării, nefiind confirmate prin careva probe plauzibile și pertinente;

- instanța de judecată nu a luat în calcul faptul că, inculpatul Machidon Ion, anterior, anul 2008, a fost acuzat de comiterea unei infracțiuni de viol în circumstanțe similare, numai că procesul penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților;

- la respingerea solicitării privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța nu a luat în calcul că, etapa urmăririi penale au fost dispuse și efectuate expertize judiciare confirmate prin raportul de constatare nr. 20182700045 din 31.01.2018 și raportul de expertiză judiciară nr. 201836S0018 din 03.04.2018 fiind suportate în total cheltuieli judiciare - 11 882,34 lei;

3.2. Partea vătămată XXXXX și reprezentantul legal al acesteia Galben Maria, care și-au exprimat dezacordul cu sentința instanței de fond în latura recalificării acțiunilor inculpatului și în latura pedepsei stabilite, solicitând condamnare lui Machidon Ion în temeiul art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu aplicarea pedepsei solicitate de procuror.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța de fond a recalificat acțiunile inculpatului fără a da o apreciere faptului că, infracțiunea a fost comisă profitând de starea sa de vulnerabilitate (fiind încă minoră) și sub influența alcoolului și a stării de oboseală, inclusiv al aflării în mijlocul de transport al inculpatului, care avea ușile încuiate;

- nu au fost supuse dezbaterii circumstanțele referitoare la existența unei amenințări reale din partea inculpatului, anume amenințarea cu omor și aruncare în râul Nistru, mai ales că atât inculpatul cât și multitudinea de martori atestă prezența itinerarului pe care l-a ales inculpatul malul râului Nistru și pădurea spre satul Bursuc, loc puțin aglomerat, unde practic nimeni nu circulă și prezența râului crea premisa reală de ducere la bun sfârșit a intenției inculpatului de comitere a actului sexual prin constrângere psihică

- cât privește constatarea instanței referitoare la amenințarea cu difuzarea a cărorva imagini video din care ar reieși faptul întreținerii unor relații sexuale cu alți bărbați, ca element al influenței psihologice, a menționat că nu aceasta a fost esența ce a determinat producerea actului sexual prin constrângere psihică, iar aceste constatări sunt irelevante speței.

**3.3.** Inculpatul Machidon Ion, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța nu a ținut cont de argumentele invocate în cadrul examinării cauzei penale și anume că a avut loc un act sexual consimțit, or, faptul dat a fost confirmat prin cumulul de probe examinate în cadrul ședinței de judecată;

- nu a fost supus aprecierii faptul că, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, inclusiv la examinarea cauzei penale în termeni cât mai restrânși, anterior nu a fost supus răspunderii penale;

- privitor la pretențiile înaintate de reprezentantul părții vătămate, a indicat că este gata de a contribui la susținerea materială a părții vătămate, dar această posibilitate o are doar fiind în libertate. Din acest considerent, ținând cont și de alte circumstanțe invocate, a solicitat ca pedeapsa aplicată să fie suspendată condiționat în baza art.90 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 iulie 2020, a fost respins apelul inculpatului Machidon Ion și admise apelurile declarate de procurorul în Procuratura r-nului Florești Prodan Ion, partea vătămată XXXXX și reprezentantul legal Galben Maria, casând parțial sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 17 iulie 2019, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

*Machidon Ion a fost constatat vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.*

*A fost admisă parțial cererea inculpatului cu privire la reducerea termenului de pedeapsă în legătură cu încălcarea drepturilor acestuia privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.*

*Din pedeapsa numită lui Machidon Ion de 6 ani închisoare, arestarea preventivă pe termen de 79 zile, conform prevederilor art.385 al.(5) Cod de procedură penală, calculându-se două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, a fost redusă pedeapsa închisorii cu 158 zile, cu executarea pedepsei închisorii pentru termenul rămas.*

*Acțiunea civilă intentată de partea vătămată XXXXX a fost admisă integral și s-a dispus încasarea de la inculpatul Machidon Ion în beneficiul lui XXXXX suma de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral.*

*Solicitarea pocurorului referitoare la încasarea cheltuielile judiciare a fost admisă integral, fiind dispusă încasarea de la inculpatul Machidon Ion în beneficiul statului suma de 7430 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.*

*În rest, dispozițiile sentinței instanței de fond au fost menținute.*

**4.1.** În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, instanța de fond la întocmiterea sentinței a admis mai multe erori judiciare care urmează a fi corectate în procedura instanței de apel, menționând în acest sens că, instanța de fond în partea descriptivă a sentinței, descriind fapta criminală ca fiind dovedită, a reținut în acțiunile inculpatului Machidon Ion săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.171 al.(2) lit.b) Cod penal, potrivit învinuirii aduse lui, iar ulterior, atât în partea descriptivă, cât și în dispozitivul sentinței de condamnare, instanța de fond a reîncadrat acțiunile și a constatat că inculpatul Machidon Ion este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 174 al.(1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a conchis că, reîncadrarea acțiunilor lui Machidon Ion nu se racordă la probele administrate, deoarece din totalitatea probelor cercetate nu se confirmă temeinicia recalificării acțiunilor inculpatului, după cum a considerat eronat prima instanță, fiind prezente pe cauză suficiente probe pertinente, concludente și utile, care urmează a fi puse la baza unei sentințe de condamnare în baza art. 171 al. (2) lit. b) Cod penal.

În opinia instanței de apel, vinovăția inculpatului Machidon Ion de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 al.(2) lit. b) Cod penal se confirmă pe deplin prin probele administrate și verificate suplimentar în ședința instanței de apel, și anume: procesul-verbal de consemnare a plîngerii verbale de la minora XXXXX din 24.06.2018 (Vol. I, f.d. 10); informație de la Centrul de medicină legală cu privire la examinarea minorei XXXXX din 25.06.2018 (Vol. I, f.d. 19); ordonanță și proces-verbal de ridicare

din 24.06.2018 (Vol. I, f.d. 20-21); ordonanță și proces-verbal de ridicare din 24.06.2018 (Vol. I, f.d. 10); proces-verbal nr.101 al examinării medicale de constatarea a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și natura ei în privința lui Machidon Ion din 24.06.2018 (Vol. I, f.d. 25-26); proces-verbal de cercetare la fața locului din 24.06.2018 și planșa fotografică, fiind suspusă cercetării microbusul de model „Hyundai H 200” cu numărul de înmatriculare XXXXX de culoare verde închis ce aparține cet.Machidon Ion (Vol. I, f.d.28-32);raport de expertiză nr. 2018290491 din 03.08.2019 în privința minorei XXXXX (Vol. I, f.d. 43-44); declarațiile părții vătămate minore Galben Andriana din 27.11.2018 (Vol. I, f.d. 200-203); declarațiile martorului Galben Maria (Vol. I, f.d. 240-243); declarațiile martorului Galben Valentina din 23 ianuarie 2019 (Vol. II, f.d. 4-9); declarațiile martorului Stogu Alina (Vol. II, f.d. 49-50); declarațiile martorului Dumbravă Nicolai (Vol. II, f.d. 51); declarațiile martorului Tocană Andrei (Vol. II, f.d. 53-54); declarațiile părții vătămate XXXXX (Vol. II, f.d. 56); declarațiile martorului Crăciun Nicolai (Vol. II, f.d. 60-61); declarațiile inculpatului Machidon Ion (Vol. II, f.d. 65-67).

Instanța de apel a conchis că, probele administrate pe cauză în învinuirea inculpatului, cercetate în ședința instanței de fond, precum și verificate suplimentar și în ședința instanței de apel, corespund cerințelor stipulate de art.101 Cod de procedură penală, sunt pertinente, concludente, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, probe care sunt în coroborare între ele și care demonstrează deplin vinovăția lui Machidon Ion în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.171 al.(2) lit.b) Cod penal după indicii - violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitînd de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor, în deplină măsură.

Cu referire la calificarea acțiunilor de către instanța de fond, instanța de apel a statuat că, la delimitarea componenței de infracțiune prevăzute de art. 171 Cod penal de componența infracțiunii prevăzute de art.174 Cod penal, urmează a se ține cont că actul sexual cu o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani are loc fără constrângere și fără a se profita de starea de neputință a victimei, iar ultima înțelegea caracterul și esența acțiunilor săvârșite.

La caz, instanța de apel a stabilit cu certitudine că inculpatul Machidon Ion cunoștea că XXXXX este minoră, deoarece o cunoștea anterior, sunt consăteni și vecini, mai mult, dînsul a fost prezent la sărbătorirea absolvirii școlii, totodată, nu a existat consimțămîntul victimei la un raport sexual, după cum afirmă inculpatul. Victima a fost constrînsă fizic și psihic, deoarece inculpatul i-a comunicat că, în caz de neacceptare a raportului sexual se va produce ceva rău, și anume dînsul a amenințat-o verbal că o va îneca în rîu și astfel, aflînduse noaptea în mijlocul pădurii, pe malul

rîului Nistru, unde dacă striga, nu era auzită de nimeni, iar dacă încerca să fugă, putea să fie prinsă, inculpatul a pus partea vătămată într-o situație foarte dificilă, atât de frică, cât și de imposibilitatea de a manifesta careva rezistență. Fiind constrânsă fizic și psihic, ea nu a putut de a se apăra, iar inculpatul a profitat de imposibilitatea victimei de a se apăra și de a-și exprima voință, fiind înfrânsă opunerea ei și astfel realizat actul sexual.

La individualizarea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de principiile generale de individualizare, indicând asupra persoanalității inculpatului Machidon Ion, care anterior a mai comis fapte analogice, procesul penal fiind încetat pe motivul împăcării părților, astfel s-a ajuns la concluzia că scopul corectării și reeducării inculpatului se va atinge prin aplicarea în privința inculpatului a sancțiunii în limitele prevăzute de art. 171 al.(2) lit. b) Cod penal, sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, considerînd că pedeapsa dată va asigura scopurile pedepsei și pe care instanța de apel o consideră echitabilă faptei infracționale săvârșite și fiind în corespundere cu împrejurările cauzei, normele legale și care va atinge scopul de corectare și reeducare a vinovatului.

Referitor la latura contestată de procuror în ce privește chestiunea privind neîncasarea cheltuielilor judiciare suportate pe cauza penală, instanța de apel a indicat că instanța de fond incorect a ajuns la concluzia privind respingerea ca fiind neîntemeiată a cererii procurorului, or aceasta nu a ținut cont de prevederile art. 227, 229 Cod de procedură penală, și nici de modificările operate prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, prin care a fost abrogat alin. (2) art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul bugetului de stat, legiuitorul și-a îndreptat voința spre obligarea condamnaților de a achita cheltuielile pentru expertizele judiciare. Careva temei de scutire a inculpatului nu s-a constatat.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată, instanța de apel a stabilit că, instanța de fond deși în partea motivată a sentinței corect a indicat că va dispune încasarea din contul inculpatului Machidon Ion a prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate minore XXXXX în sumă de 100000 lei, conducându-se întemeiat de prevederile art. 221 al.(1), (2), art.219, art. 219 al. (4), art. 219 al. (7) Cod de procedură penală și art.1398 al.(1), art. 1422 al. (10), art.1423 Cod civil, de prevederile art.24 al. (1) din Constituție și corect a motivat necesitatea încasării sumei respective reieșind din suferințele ce i-au fost aduse părții vătămate de către inculpat, totodată a admis o eroare, indicând în partea dispozitivă a sentinței adoptate referitor la încasarea prejudiciului material de la inculpatul Machidon Ion în interesele părții vătămate minore XXXXX, și nu prejudiciul moral, eroare care a fost corectată de către instanța de apel.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Machidon Ion, care solicită casarea deciziei cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

În motivarea celor solicitate, recurentul susține că nu se face vinovat de cele imputate în rechizitoriu, or, cu partea vătămată a întreținut un raport sexual consimțit, ultima fiind chiar inițiatoarea relațiilor amoroase, fapt confirmat de către martorii audiați în ședință de judecată, declarațiile cărora au fost apreciate eronat de către instanță.

La fel, susține că în decizia instanței de apel nu a fost inclus termenul în care s-a aflat în stare de arest preventiv și arest la domiciliu, iar apelul depus de acesta a fost respins formal.

6. În conformitate cu art. 431 alin. (1) pct. 1<sup>1</sup>) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către partea apărării, solicitând respingerea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea hotărârii contestate.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

În acest context, Colegiul penal evidențiază că, fără a indica un temei din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, inculpatul pune la îndoială legalitatea acțiunilor instanței de apel referitor la recunoașterea acestuia vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, aducând critici asupra aprecierii probelor.

Cu referire la acest aspect, Colegiul penal atestă că, instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția lui Machidon Ion în

comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, motivându-și decizia în corespundere cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Art. 6 din Convenția europeană cu privire la drepturile omului, impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO Perez c. Franței*).

De asemenea, instanța de recurs subliniază că, procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei, care a fost deja statuată de către instanța de apel, de competența căreia este stabilirea stării de fapt. Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și s-o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, însă va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărârea judecătorească devenită definitivă.

Această concluzie se desprinde din prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care prin temeiurile enumerate în pct. 1)-16) oferă dreptul de casare numai dacă se constată o eroare de drept.

Aprecierea probelor ca temei de recurs nu se specifică în norma vizată, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar constitui temei de casare a unei hotărâri de condamnare.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei*).

Cu referire la criticile recurentului privind neinclusiunea în termenul de executare a pedepsei perioada în care ultimul a fost deținut în calitate de prevenit, instanța de recurs le apreciază ca nefondate, or, acestea nu corespund realității, de vreme ce în dispozitivul deciziei instanței de apel s-a dispus „calcularea termenului executării pedepsei închisorii pentru Machidon Ion începe din 02.07.2020, cu includerea în acest termen duratei reținerii din 24.06.2018 până la 27.06.2018, durata aflării în arest la domiciliu din 14.09.2018 până la 22.10.2018 și arestării din 17.07.2019 până la 02.07.2020”.

Subsecvent, Colegiul penal remarcă că, poziția susținută de către recurent privind lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii urmează a fi apreciată critic, dat fiind faptul că conținutul probelor enunțate în pct. 4.1. al prezentei decizii, care au fost amplu analizate și obiectiv apreciate de către instanța de apel, în contextul

de învinuire a inculpatului, confirmă cu certitudine că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii imputate.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de către recurenți că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

**d e c i d e :**

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 iulie 2020, în cauza penală privindu-l pe *Machidon Ion XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **16 martie 2021**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan